

Dames en Heren, geachte aanwezigen,

Vandaag herdenken we opnieuw de slachtoffers van de watersnoodramp. In de nacht van zaterdag 31 januari op 1 februari 1953 bracht een storm met de kracht van een orkaan onnoemelijk veel leed. De dijken braken door, het water verraste velen. 1836 slachtoffers zeggen de sombere statistieken. De cijfers zijn veelzeggend: Nieuwerkerk 290 slachtoffers, Ouwerkerk 91, Oosterland 65. 62 jaar later maken zulke cijfers nog altijd een diepe indruk.

Wie overlevenden van de ramp van 1953 heeft gesproken, beseft hoe onnoemelijk groot het leed was. Het verdriet om het verlies van ouders, kinderen of familieleden was en is groot. Hoe we ons ook proberen in te leven in de omstandigheden, nooit zullen we de pijn voldoende kunnen inschatten. Dat kunnen alleen de overlevenden. Er was meer dan het verdriet. Er was ook pijn om hetgeen verloren ging: hun huis, hun boerderij, het vee. Hoe vaak moeten we het horen: nee, dat is er niet meer, dat ging met de ramp verloren.

De golven van water hebben diep ingegrepen in de levens van vele mensen op Schouwen-Duiveland en daar buiten. In hun niets ontziende kracht hebben die golven dood en verderf gezaaid. Ze hebben ook gezorgd voor een enorme verwoesting. Pas na ruim negen maanden slaagde men erin het laatste dijkgat, hier bij de plaats waar we staan, te dichten. We zouden denken dat het een heugelijk moment was. Dat was het zeker, maar er was ook een andere kant. Toen de laatste caisson op zijn plaats was gemaneuvreerd, de sleepboten hun fluiten hadden laten klinken en het 'Wilhelmus' was gespeeld, hadden degenen die de ramp hadden meegemaakt, geen enkele behoefte aan uitbundigheid. Ze deden slechts een ding: stil zijn. Stil om het verdriet, stil om wat ze hadden doorgemaakt, stil om wat de toekomst zou brengen.

De woorden op het rampponument brengen het tot uitdrukking: het water, de storm, de stilte. Stilte die we straks opnieuw in acht zullen nemen om met onze gedachten terug te gaan naar die bange momenten in 1953. Daarna volgt het Wilhelmus. Ons volkslied klonk ook na de sluiting in de nacht van 6 op 7 november 1953. Het is ons gezamenlijk lied dat uitdrukking geeft aan onze verbondenheid, maar hier in het bijzonder met de nabestaanden.

Zij en wij hebben veel om op terug te zien. Na de ramp hernam het leven zijn gewone loop. Veel werd verdrongen, we moesten immers vooruit kijken. Voor terugkijken was niet veel belangstelling. Dat is de afgelopen twee decennia veranderd en dat is goed. We kunnen ons heden niet begrijpen zonder weet te hebben van hetgeen achter ons ligt. Daarom is het goed hier samen te zijn om dat verleden mee te nemen naar onze toekomst. Het Watersnoodmuseum in de caissons helpt ons om de verhalen van de ramp vast te houden en met elkaar te delen.

De ramp van 1953 heeft ons bepaald bij onze kwetsbaarheid. Waakzaamheid is geboden op het gebied van onze veiligheid. Vijf jaar geleden werd door de regering de deltacommissaris aangesteld. Het is zijn taak om coördinerend bezig te zijn voor onze veiligheid voor de lange termijn. 'Klaar zijn we nooit', zei minister Schultz van Haegen onlangs, toen het ging over de maatregelen

om het hoge water te keren. Juist daarom is het goed dat we een deltacommissaris hebben die het tot zijn taak rekent om alles te doen wat die veiligheid kan bevorderen.

Bij de herdenking van de ramp hoort ingetogenheid. Vanzelfsprekend zijn we trots op onze Deltawerken, bedoeld om het water te temmen. Maar onze gedachten zijn bij het water, het verdriet, het bijna verdrinken, de redding en het veilig zijn. Dat bepaalde de gezamenlijke identiteit van de bewoners in de rampdagen.

Op 1 februari 1953 zaaiden watergolven dood en verdriet. Na de ramp volgden andere golven: die van hulp en meeleven. De hulp vanuit binnen- en buitenland was overweldigend. Het gaf steun in die moeilijke dagen. De solidariteit van toen is een voorbeeld voor nu als het gaat om soortgelijke rampen. Het meeleven heeft de pijn niet weggenomen, maar wel verzacht.

Zo staan we op deze plaats, ieder met onze eigen redenen om hier te zijn. Wat die ook zijn, het is goed om dit moment samen met elkaar te delen en te beleven. Om zo samen terug te denken aan: het water, de storm, de stilte.

G.C.G.M. Rabelink, burgemeester van Schouwen-Duiveland

Toespraak bij de herdenking van de watersnoodramp 1953 bij de caissons en het rammonument te Ouwkerk op 1 februari 2015.